

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta ta' l-24 ta' Ottubru, 2003

Ċitazzjoni Numru. 1548/1997/1

Fuel Oil and Petroleum Co. Ltd
versus
Sullivan Shipping Agencies Ltd

Din il-kawża hija dwar kiri ta' ħwejjeġ mobbli.

lċ-ċitazzjoni tgħid illi fil-11 ta' Jannar 1990 is-soċjetà konvenuta kienet kriet kwantità ta' *suction hoses* mingħand is-soċjetà attriċi bil-prezz ta' elf mija u ħamsa u għoxrin lira (Lm1,125) kull erba' jew ħamest ijiem, u bil-patt illi s-soċjetà konvenuta tagħmel tajjeb għal danni li jista' jigrilhom dawn is-*suction hoses*.

Is-soċjetà konvenuta nqdiet bis-*suction hoses* sas-26 ta' Jannar 1990, u lill-*hoses* saritilhom il-ħsara. Fis-26 ta' Jannar 1990 ukoll, is-soċjetà attriċi talbet lis-soċjetà konvenuta tħallas sebat elef tmien mija u ħamsa u sebgħin lira (Lm7,875) għall-kiri, u irriservat li tgħarraf lis-soċjetà konvenuta dwar id-danni.

Fis-26 ta' Marzu 1990 is-soċjetà konvenuta kitbet lis-soċjetà attriċi biex tgħarrafha illi kienet lesta tħallas biss

erbat elef disa' mija u ħamsin lira (Lm4,950), u bagħtet *cheque* għal dik is-somma; is-soċjetà attriċi iżda ma sarrfitx iċ-*cheque*.

B'ittra uffiċjali tad-29 ta' Mejju 1991 is-soċjetà attriċi sejñet lill-konvenuta biex tħallas sebat elef tmien mija u ħamsa u sebgħin lira (Lm7,875), u fit-3 ta' Ġunju 1991 komplet talbitha elf mija u ħamsa u għoxrin lira (Lm1, 125) oħra, li kienet tħalliet barra bi żball fl-ewwel kont, u wkoll erbat elef u sitt mitt lira sterlina (£4,600) bħala danni. Lill-konvenuta għarrfitha wkoll illi l-ħlas t'erbat elef disa' mija u ħamsin lira (Lm4,950) kienet lesta taċċettah biss bħala ħlas akkont.

Fil-21 ta' Lulju 1992, imbagħad, il-partijiet iffirmaw kitba fejn is-soċjetà attriċi aċċettat erbat elef disa' mija u ħamsin lira (Lm4,950) bħala ħlas akkont, bla ħsara għall-bqija. Għalhekk is-soċjetà konvenuta fadlilha tagħti erbat elef u ħamsin lira (Lm4,050) bħala kera u erbat elef u sitt mitt lira sterlina (£4,600) bħala danni, flimkien ma' spejjeż oħra. Is-soċjetà attriċi għalhekk fetħet din il-kawża u qiegħda titlob illi l-qorti:

1. tgħid illi s-soċjetà konvenuta għandha tagħti erbat elef u ħamsin lira (Lm4,050) bħala kera tas-*suction hoses* imsemmija fuq;
2. tikkundannaha tħallas sebat elef tmien mija u ħamsa u sebgħin lira (Lm7,875) lis-soċjetà attriċi;
3. tgħid illi s-soċjetà konvenuta għandha tagħti erbat elef u sitt mitt lira sterlina (£4,600), jew daqskemm jiswew fi flus maltin, jew somma oħra aktar preċiża, bħala danni minħabba ħsara lis-*suction hoses*; u
4. tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas erbat elef u sitt mitt lira sterlina (£4,600), jew is-somma li tiġi likwidata.

Qiegħda titlob ukoll l-imgħax u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra uffiċjali tad-29 ta' Mejju 1991.

Is-soċjetà konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. l-azzjoni waqgħet bi preskrizzjoni taħt l-art. 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili għax, mid-29 ta' Mejju 1991, meta s-soċjetà konvenuta kienet imsejña b'ittra uffiċjali, ma kien hemm ebda ksur tal-preskrizzjoni; u
2. is-soċjetà attriċi ma għandhiex tieñu dak li qiegħda titlob għax ma tatx is-servizz li qalet li tat.

Is-soċjetà attriċi qiegħda titlob il-ħlas ta' kera ta' ħwejjeġ mobbli u l-ħlas ta' danni, taħt l-istess kuntratt ta' kiri, għax qiegħda tgħid illi saret ħsara lill-ħwejjeġ mikrija. Is-soċjetà konvenuta qiegħda tgħid illi dawn it-talbiet waqgħu bi preskrizzjoni taħt l-art. 2156(f) tal-Kodiċi Ċivili:

2156. L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' ħames snin:

(f) L-azzjonijiet għall-ħlas ta' kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn ħwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skond din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku.

L-ewwel att ta' interruzzjoni kien l-ittra uffiċjali tad-29 ta' Mejju 1991; billi, iżda, il-kawża nfetħet fit-2 ta' Lulju 1997, aktar minn ħames snin wara, l-ittra uffiċjali ma kinitx biżżejjed biex tikser il-preskrizzjoni.

Fil-21 ta' Lulju 1992 il-partijiet iffirmaw kitba privata. F'dak iż-żmien is-soċjetà konvenuta kienet tgħid illi kellha tagħti biss erbat elef disa' mija u ħamsin lira (Lm4,950), waqt li s-soċjetà attriċi kienet tippretendi aktar. Għalhekk il-partijiet ftiehm u illi, waqt illi kull parti żżomm il-pożizzjoni tagħha, isir ħlas ta' erbat elef disa' mija u ħamsin lira (Lm4,950): għas-saldu skond is-soċjetà konvenuta u bla ħsara għall-bqija skond is-soċjetà attriċi. Il-parti rilevanti tal-kitba tgħid hekk:

Joseph Ellul Sullivan *nomine* ġis-soċjetà konvenuta qiegħed preżenzjalment iħallas is-somma ta' Lm4,950 lill-komparenti l-ieħor. Joseph Ellul Sullivan *nomine* jikkontendi li huwa ma għandu jħallas xejn aktar u li qed iħallas a saldu.

Michael Fenech *nomine* ġis-soċjetà attriċi mill-banda l-oħra jaċċetta din is-somma bla preġudizzju u jżomm ferm il-pretensjonijiet tiegħu għall-bilanċ minnu pretiż.

B'hekk din l-iskrittura qed tħalli impregudikati l-pretensjonijiet rispettivi tagħhom.

Is-soċjetà attriċi qiegħda tgħid illi b'din il-kitba privata wkoll inkisret il-preskrizzjoni, kemm taħt l-art. 2133 tal-Kodiċi Ċivili, għax is-soċjetà konvenuta għarfet id-dejn, u kif ukoll taħt l-art. 2134, għax flimkien mal-kitba sar ħlas akkont.

2133. Il-preskrizzjoni tinkiser jekk id-debitur jew il-pussessur jagħraf il-jedd tal-parti li kontra tagħha dik il-preskrizzjoni kienet bdiet miexja.

2134. Il-preskrizzjoni tinkiser ukoll bi f'ħlas akkont tad-dejn, magħmul mid-debitur innifsu jew minn wieħed li jkun jidher għalih.

Il-ksur tal-preskrizzjoni b'għarfien tad-dejn u bi f'ħlas akkont (li ma huwiex f'ħief każ partikolari ta' għarfien) huma t-tnejn każijiet ta' interruzzjoni *ex parte debitoris*. It-tnejn għalhekk jiddependu mir-rieda tad-debitur li "jagħraf" li għandu jagħti, u huwa lejn ir-rieda tad-debitur li rridu nħarsu biex naraw inkisritx il-preskrizzjoni. Mhux biżżejjed illi, kif tgħid is-soċjetà attriċi fin-nota ta' osservazzjonijiet tagħha, id-debitur jistqarr li jaf bil-fatt illi l-kreditur għandu pretensjoni kontra tiegħu; hu meħtieġ li jagħraf illi l-kreditur għandu jedd kontra tiegħu.

L-għarfien ta' dejn ma hux kompatibbli mal-volontà li tikkontesta d-dejn; fil-kitba s-soċjetà konvenuta turi ċar illi qiegħda tikkontesta li għad għandha tagħti lill-attriċi, u għalhekk b'ebda mod ma jista' jingħad illi qiegħda tagħraf id-dejn.

L-istess igħodd għall-ħlas: fir-rieda tas-soċjetà konvenuta, il-ħlas ma kienx "akkont" — kif irid l-art. 2134 biex tinkiser il-preskrizzjoni — iżda kien għas-saldu. Din ir-rieda ma hix kompatibbli ma għarfien li għad għandha tagħti.

Għal dawn ir-raġunijiet, fil-fehma tal-qorti ma kien hemm ebda għarfien tad-dejn u ebda ksur tal-preskrizzjoni bis-saħħa tal-kitba privata tal-21 ta' Lulju 1992; l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni għalhekk hija milqugħa.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tilqa' l-eċċezzjoni ta' preskrizzjoni, tiċħad it-talbiet tas-soċjetà attriċi u tikkundanna lis-soċjetà attriċi tħallas l-ispejjeż ġudizzjarji kollha.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----